

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2023 M. LIEPOS 1 D.–2023 M. LIEPOS 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl aplinkai padarytos žalos apskaičiavimo, remiantis poįstatyminiame teisės akte įtvirtintomis formulėmis</i>	<i>4</i>
5. RINKIMAI, REFERENDUMAI IR POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLA.....	5
<i>Dėl naujos, po Seimo rinkimų įregistruotos parlamentinės partijos finansavimo valstybės biudžeto lėšomis5</i>	
6. SVEIKATOS APSAUGA	6
<i>Dėl Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos atliekamo sveikatos priežiūros paslaugų kokybės patikrinimo</i>	<i>6</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	8
<i>Dėl pareigos atsižvelgti į reikšmingų aplinkybių visumą, kai vertinamas užsieniečio prašymas pakeisti leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje</i>	<i>8</i>
18. NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMAS	9
<i>Dėl termino keisti valią dėl pageidaujamo nuosavybės teisių atkūrimo būdo, kai teisė atkurti nuosavybės teises į žemę įgyvendinama teismui po 2003 m. balandžio 1 d. atnaujinus terminą pateikti prašymą atkurti nuosavybės teises.....</i>	<i>9</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	9
<i>Dėl įspėjimo nugriauti neteisėtai pastatytus statinius įteikimo ir tinkamo informavimo apie pasekmes to nepadarius, kaip pagrindo atleisti nuo civilinės atsakomybės.....</i>	<i>9</i>
24. VIETOS SAVIVALDA	11
<i>Dėl administracinio sprendimo, kuriuo ankstesnis sprendimas dėl eitynių ir mitingo organizavimo pripažintas netekusiu galios, panaikinimo.....</i>	<i>11</i>
29. NACIONALINIŲ, EUROPOS SAJUNGOS IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINĖ PARAMA	11
<i>Dėl subsidijos darbo užmokesčiui nutraukimo, kai darbdaviui pritaikytos tarptautinės finansinės sankcijos11</i>	
30. ENERGETIKA	12
<i>Dėl teisės administraciniam teismui skusti energetikos įmonės patikrinimo aktą, kuriame konstatuoti pažeidimai, ir šį aktą patvirtinusio Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimą, kuriuo pritariama patikrinimo akto išvadoms dėl minėtų pažeidimų</i>	<i>12</i>

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

AB	akcinė bendrovė
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
LAT	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VšĮ	viešoji įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinio valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl aplinkai padarytos žalos apskaičiavimo, remiantis poįstatyminiame teisės akte įtvirtintomis formulėmis

Apžvelgiamoje sujungtoje byloje pareiškėjas Lietuvos Respublikos Seimo narys ir pareiškėjas individualią bylą nagrinėjęs teismas prašė ištirti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471 patvirtintos Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodikos (toliau – Metodika) 28 punkto (2017 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. D1-78 redakcija) ir 29–31 punktų (2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. D1-838 redakcija) teisėtumą.

Metodikos 28–31 punktuose įtvirtintos formulės, kurias taikant apskaičiuojama žala, padaryta konkrečiam aplinkos elementui / komponentui. Pareiškėjai minėtų Metodikos punktų teisėtumu suabejojo, iš esmės ginčydamai tai, kad Metodikos 28–31 punktuose nustatytam reglamentavimui nėra objektyvaus pagrindimo, jis paremtas išimtinai teoriniu žalos dydžio apskaičiavimu, o ne Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje nustatytais kriterijais, kad įstatymų leidėjas aplinkos ministrui suteikė įgaliojimus nustatyti tam tikras procedūrinio pobūdžio nuostatas, o ne standartinius tarifus / įkainius, kad Metodikos 28–31 punktuose įtvirtintos formulės peržengia kompensacinės žalos atlyginimo funkcijos ribas ir turi baudinį pobūdį.

Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad žala aplinkai vertinama ir žalos aplinkai atlyginimo dydis apskaičiuojamas pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką, įvertinant pirminę aplinkos būklę (sąlygas), neigiamo poveikio aplinkai reikšmingumą, natūralaus aplinkos atsikūrimo galimybes ir laiką, atliktus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, taip pat pritaikytas aplinkos atkūrimo priemonės.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Metodika skirta įvertinti žalą aplinkai (jos komponentams), kuri pasireiškia tolimesnėje ateityje (Metodikos 2 p.), o tai kartu yra pagrindas pripažinti, kad Metodikoje įtvirtintas ir šioje byloje ginčijamas teisinis reguliavimas yra Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje įtvirtintam žalos vertinimo bei apskaičiavimo kriterijui – taikomų aplinkos atkūrimo priemonių įvertinimui – nustatytas metodas, iš esmės atitinkantis 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (toliau – Direktyva) 2 priedo 1.2.3 punkte apibrėžiamą žalos ištaisymo priemonių, kurių kaina atitinka apskaičiuotą prarastų gamtos išteklių ir (arba) funkcijų piniginę vertę, metodą. Tai nereiškia, kad praradimų piniginės vertės metodas nacionaliniame lygmenyje, įgyvendinus Direktyvos nuostatas Aplinkos apsaugos įstatyme, papildomų ir kompensuojamųjų žalos ištaisymo priemonių vertinimo metodų hierarchijoje (kuria remiantis, visų pirma (1) taikomas išteklių lygiavertiškumo palyginimo arba funkcijų lygiavertiškumo palyginimo metodas, tuomet (2) piniginio vertinimo, kad būtų nustatyta būtinų žalos ištaisymo papildomų ir kompensuojamųjų priemonių apimtis, ir (3) tik tada, kai įmanoma įvertinti prarastus išteklius ir (arba) funkcijas, tačiau per protingą laikotarpį arba už protingą kainą negalima įvertinti išteklių ir (arba) funkcijų pakeitimo, taikomas praradimų piniginės vertės metodas, dar kitaip vadinamas vertės ir sąnaudų metodu) įgyja pirmumo teisinę reikšmę. Tai nedaro jokios įtakos tiesiogiai įstatyme įtvirtintos pareigos žalos aplinkai dydį apskaičiuoti Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio ketvirtojoje dalyje nustatyta tvarka (Aplinkos apsaugos įstatymo 33 str. 2 d.) vykdymui.

Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, pagrįstu visiems žinomomis aplinkybėmis, kad atliekų, teršalų rūšys dėl jų sudėties daro akivaizdžiai skirtingą poveikį aplinkos elementams, o atliekų, teršalų kiekis lemia poveikio aplinkos elementams mastą, aplinkos elementų skirstymas į kategorijas ir jų įvertinimo koeficientai, kaip ir praradimų piniginės vertės diferencijavimas pagal atliekų, teršalų rūšį ir jų kiekius, teisiniu požiūriu objektyviai pateisinamas tiek bendrinės sampratos apie profesionalaus požiūrio į tikrąjį reikalą padėtį, kai kalbama apie specialistų indėlį formuojant dėmenų struktūrą, tiek taikant teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus, esančius konstitucinio teisinės valstybės principo sudėtine dalimi.

Išplėstinė teisėjų kolegija nenustatė jokių pagrįstų teisinių argumentų, kuriais remiantis būtų pagrindas konstatuoti, kad Metodikos 28–31 punktuose įtvirtintos prarastų gamtos išteklių ir (arba) funkcijų piniginės vertės apskaičiavimo taisyklės privalėtų būti nustatytos įstatyme ar kad formulijų dedamosios akivaizdžiai nepatektų tarp elementų, reikšmingų apskaičiuojant praradimų piniginę vertę.

Sprendime pabrėžta žalos aplinkai vertinimo ir apskaičiavimo specifika lyginant su CK įtvirtintais žalos dydžio vertinimo ir apskaičiavimo mechanizmais. Konstatuota, jog vien tai, kad žalos aplinkai kompensavimo mechanizmas yra pagrįstas tarifais bei koeficientais, savaime nesuponuoja žalos atlyginimo kompensacinės funkcijos paneigimo ar jos paskirties peržengimo į baudinę funkciją.

Pripažinta, kad Metodikos 28 punktą (2017 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. D1-78 redakcija) ir 29–31 punktai (2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. D1-838 redakcija) neprieštaruoja aukštesnės galios teisės normoms.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-9-415/2023

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00022-2023-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 4.1; 14.13

[Prieiga internete](#)

5. Rinkimai, referendumai ir politinių partijų veikla

5.7. Kiti su rinkimais, referendumais ir politinių partijų veikla susiję klausimai

Dėl naujos, po Seimo rinkimų įregistruotos parlamentinės partijos finansavimo valstybės biudžeto lėšomis

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimo, kuriuo pareiškėjui – Lietuvos regionų partijai [iki 2021 metų – Lietuvos socialdemokratų darbo partija] – 2020 metų antrąjį pusmetį neskirti valstybės biudžeto asignavimai politinių partijų veiklai finansuoti, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad svarstydamas klausimą dėl pareiškėjui skiriamo finansavimo atsakovas nesilaikė VRK 2020 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. Sp-11 patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos reglamento (toliau – Reglamentas) nuostatų, pareiškėjo skundą patenkino iš dalies – įpareigojo VRK iš naujo išspręsti klausimą dėl 2020 metų antrojo pusmečio valstybės biudžeto asignavimų politinių partijų veiklai finansuoti skyrimo pareiškėjui.

Byloje nustatyta, kad VRK posėdžiui buvo teikiamas sprendimo projektas, kurio 9 punktu siūlyta nustatyti, kad Lietuvos socialdemokratų darbo partija atitinka Politinių partijų įstatymo 21 straipsnio 6 dalies reikalavimus, o 11 punktu – skirti Lietuvos socialdemokratų darbo partijai 225 798 Eur 2020 metų antrąjį pusmetį. Už šį projektą buvo balsuojama ir jam pritarta, tačiau vėliau, posėdyje pripažinus, kad VRK padarė klaidą, nuspręsta šį sprendimą panaikinti ir, jį pakoregavus, priimti iš naujo.

Aiškindamas Politinių partijų įstatymo 21 straipsnio 6 dalies¹ teisinį reguliavimą, LVAT pažymėjo, kad juo nustatomos naujos, po Seimo rinkimų įregistruotos parlamentinės partijos finansavimo valstybės biudžeto lėšomis taisyklės, taikomos tik iki pirmųjų Seimo rinkimų po naujos politinės partijos įregistravimo. Todėl pareiškėjui skirtinas finansavimas turi būti skaičiuojamas ne už visą pusmetį, o tik laikotarpį iki pirmųjų Seimo rinkimų po naujos politinės partijos įregistravimo. Minėtas teisinis reguliavimas nesuponuoja partijos teisės į finansavimą pasibaigimo kitais pagrindais, kaip, pavyzdžiui, ginčo atveju dėl to, kad VRK finansavimo klausimą sprendė po pirmųjų Seimo rinkimų po naujos politinės partijos įregistravimo. Materialiosios teisės įgyvendinimas ar jos pasibaigimas nuo procedūry, atliekamų viešojo administravimo subjekto, gali priklausyti tik įstatyme tiesiogiai nustatytais atvejais. Todėl pareiškėjas – po Seimo rinkimų įregistruota nauja Politinių partijų įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkanti parlamentinė partija – turėjo teisę į jos veiklai finansuoti skiriamus valstybės biudžeto asignavimus, remiantis Politinių partijų įstatymo 21 straipsnio 6 dalimi, o VRK pagrįstai įpareigota išspręsti klausimą dėl 2020 metų antrojo pusmečio valstybės biudžeto asignavimų politinių partijų veiklai finansuoti skyrimo iš naujo.

LVAT atmetė pareiškėjo ir atsakovo apeliacinius skundus.

2023 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1913-415/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03995-2020-3

¹ Jeigu po Seimo rinkimų yra įregistruojama nauja šio straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkanti politinė partija, kuri yra parlamentinė partija, jos veiklai finansuoti skiriami valstybės biudžeto asignavimai, kurių dydis lygus mažiausiems parlamentinei partijai praėjusiais kalendoriniais metais skirtiems valstybės biudžeto asignavimams, padaugintiems iš naujos parlamentinės partijos ir mažiausiai finansuojamos parlamentinės partijos frakcijų narių skaičiaus santykio. Valstybės biudžeto asignavimai skiriami iki pirmųjų Seimo rinkimų po naujos politinės partijos įregistravimo.

Procesinio sprendimo kategorija 5.7

[Prieiga internete](#)

6. Sveikatos apsauga

6.4. Sveikatinimo veiklos valstybinis valdymas

6.4.2. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės kontrolė

Dėl Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos atliekamo sveikatos priežiūros paslaugų kokybės patikrinimo

Apžvelgiamu atveju ginčas kilo dėl Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos (toliau – Tarnyba) įsakymo dalies teisėtumo ir pagrįstumo. Pareiškėja su skundu kreipėsi į Tarnybą dėl netinkamai suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų trečiojo suinteresuoto asmens klinikoje. Tarnyba, atlikusi patikrinimą, ginčytame įsakyme padarė išvadą, kad pareiškėjos nurodytu laikotarpiu asmens sveikatos priežiūros paslaugos klinikoje jai buvo teiktos tinkamai, nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė, iš esmės konstatavęs, kad Tarnyba tinkamai taikė skundo nagrinėjimo procedūrą reglamentuojančias nuostatas, tinkamai įvertino keliamam ginčui aktualias faktines aplinkybes, atliko visapusišką ir išsamų pareiškėjai klinikoje suteiktų medicininių paslaugų patikrinimą.

Pareiškėja apeliaciniame skunde su pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko, iš esmės teigdama, kad priimant sprendimą nebuvo galima vadovautis teismo paskirtos ekspertizės aktu, kadangi atlikta ekspertizė neišsami. Be to, teismas neįsitikino, ar pareiškėjai klinikoje buvo teiktos išties kokybiškos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, sprendime nėra pašalintos abejonės, kad liga nebuvo nustatyta dėl gydytojos kompetencijos trūkumo ir / arba netinkamos atliekant tyrimus klinikoje naudotos medicinos įrangos.

Išplėstinė teisėjų kolegija, be kita ko, pažymėjo, kad paciento teisės įtvirtintos Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo II skyriuje. Nurodyto įstatymo pagrindu pacientų teisės gali būti ginamos dviem būdais. Pacientas turi teisę pateikti skundą dėl savo teisių pažeidimo (išskyrus dėl paciento sveikatai padarytos žalos atlyginimo) (23 str.) ir / arba reikalauti atlyginti jo sveikatai padarytą turtinę ir neturtinę žalą (24 str.). Pareiškėja dėl suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų klinikoje su skundais (pirmiausia į sveikatos priežiūros įstaigą, po to ir į Tarnybą) kreipėsi gindama savo teisę į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas minėto Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 23 straipsnio pagrindu. Toks pareiškėjos elgesys atitinka įstatymo nuostatą, pagal kurią, kaip minėta, skundai Tarnybai teikiami dėl paciento pažeistų teisių, susijusių su asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu ir kokybe, gynimo.

Taip pat pažymėta, kad Tarnybos atliktas asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės patikrinimo rezultatas gali būti dvejopas. Vienu atveju Tarnyba gali nustatyti, kad sveikatos priežiūros paslaugos konkrečiu atveju suteiktos nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų; kitu – kad pacientui suteiktos ar nesuteiktos asmens sveikatos priežiūros paslaugos neatitiko teisės aktų reikalavimų (nustatomas pažeidimas). Apžvelgiamos bylos atveju ginčas kilo dėl Tarnybos įsakymo, kuriame išnagrinėjus pareiškėjos skundą pažeidimų, susijusių su pareiškėjai klinikoje teiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybe, nenustatyta. Vertinant iš paciento perspektyvos, tais atvejais, kai pacientas ginčija teismui tokio pobūdžio Tarnybos įsakymą, turi būti pripažįstama, jog pacientas, turintis teisę gauti kokybiškas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, tokiais atvejais iš esmės yra suinteresuotas tinkamu jo skundo išnagrinėjimu ir pagrįstu sprendimu dėl jam teiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės (paslaugų tinkamumo) priėmimu.

Iš apibendrintos LVAT praktikos išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, kad nagrinėjant pacientų ginčus dėl Tarnybos priimtų įsakymų teisėtumo ir pagrįstumo, yra orientuojamasi ne vien tik į formalių procedūros reikalavimų nagrinėjant paciento skundą Tarnyboje patikrinimą, bet į išsamią teisminę Tarnybos įsakymo pagrįstumo ir teisėtumo patikrą. Plėtodama praktiką dėl teisminės Tarnybos įsakymų patikros apimties ir intensyvumo, išplėstinė teisėjų kolegija šiame kontekste pažymėjo, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių. Oficialios konstitucinės doktrinos nuostatomis laiduojama asmens prigimtinė teisė į kuo geresnę sveikatą. Ši teisė neatsiejamai susijusi su *inter alia* (be kita ko) kokybiškais ir tinkamai teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis; siekis užtikrinti kokybiškas ir tinkamai teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas pacientams yra konstituciškai svarbaus tikslo, viešojo intereso, kad valstybė rūpinasi žmonių sveikata, dalis. Iš to išplaukia, kad valstybė griežtai reglamentuoja sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, teisės aktuose detalčiai nustato sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygas, įtvirtina valstybinę sveikatos priežiūros paslaugų priežiūrą bei kontrolę, paciento teisių gynimo mechanizmus.

Ginčų, kylančių iš asmens sveikatos priežiūros teisinių santykių, dalykas – asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, viena iš šio ginčo šalių – pacientas – fizinis asmuo. Asmens sveikatos priežiūros paslaugos, atsižvelgiant į pirmiau nurodytas konstitucines nuostatas, yra ypatingos svarbos, pasižymi specialiu žinių ir aukšto lygio profesionalumo poreikiu. Neatsitiktinai paciento teisių, susijusių su asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu ir kokybe, pažeidimų sveikatos priežiūros įstaigoje nagrinėjimas esant paciento skundai yra pavestas specializuotai valstybės institucijai – Tarnybai, kurios veikla siekiama užtikrinti saugią, efektyvią ir tinkamą sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygas. Todėl konstatuota, kad nagrinėjant paciento skundą Tarnyboje ir atliekant Tarnybos įsakymo teisėtumo bei pagrįstumo patikrą teisme, turi būti užtikrinamas veiksmingas ir efektyvus paciento teisių, susijusių su asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybe, gynimas *inter alia* taip, kad neliktų jokių pagrįstų abejonų dėl suteiktų paslaugų kokybės ir atitinkamai Tarnybos įsakymo pagrįstumo. Nors Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatyme *inter alia* jo 23 straipsnyje ar kitame įstatyme nėra nurodytos paciento kreipimosi su skundu į Tarnybą dėl jo teisių pažeidimo pasekmės pacientui, nėra nurodyta, kaip turi būti šalinamas konkretus teisių pažeidimas, tai nereiškia, kad Tarnybos, kuriai pavesta ypatingos svarbos funkcijos, susijusios su viešojo intereso užtikrinimu, veikla nagrinėjant pacientų skundus dėl jų teisių pažeidimo, turi likti be išsamios ir visapusiškos teisminės patikros. Todėl Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 23 straipsnio 5 dalies nuostata, kad pacientas turi teisę skųsti teismui Tarnybos veiksmus nagrinėjant jo skundą, turi būti suprantama, kaip suteikianti pacientui teisę ne vien tik į formalią, bet išsamią ir visapusišką teismo vykdomą Tarnybos įsakymo teisėtumo ir pagrįstumo patikrą. Atitinkamai sprendžiant pacientų ginčus teisme, turi būti patikrinama, ar Tarnybos įsakymas priimtas, laikantis teisės aktuose nustatytos procedūros, be kita ko, ar įsakymas atitinka teisės aktų reikalavimus, taip pat tai, ar buvo atliktas išsamus ir objektyvus asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės patikrinimas, ar buvo imtasi kitų teisės aktuose nurodytų priemonių, siekiant objektyviai ir teisingai išnagrinėti paciento skundą ir priėti prie pagrįstų išvadų apie pacientui teiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir / arba paciento teisių (ne)pažeidimą.

Tarnybai tiriant pacientų skundus dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės, turi būti nustatoma suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų atitiktis sveikatos apsaugos ministro nustatytiems kokybiškų sveikatos priežiūros paslaugų rodikliams ir turinio reikalavimams *inter alia* įvertinant tai, ar sveikatos priežiūros paslaugos buvo saugios, veiksmingos, suteiktos tinkamomis aplinkybėmis (suteiktos tinkamam pacientui, tinkamu laiku, tinkamoje vietoje), ar paslaugas suteikė tinkamas specialistas ar specialistų komanda, ar paslaugos atitiko šiuolaikinį medicinos ir slaugos lygį bei gerą patirtį, ar buvo atsižvelgta į paslaugos teikėjo galimybes, paciento poreikius ir lūkesčius, ar paslaugos juos tenkino. Teismui nagrinėjant paciento skundą dėl šiuo klausimu priimto Tarnybos įsakymo, atitinkamai turi būti patikrinama, ar pagal nurodytus kriterijus išsamiai ir visapusiškai nustatytos faktinės konkrečiau atvejo aplinkybės, ar padarytos aiškios, nedviprasmiškos, teisės aktų nuostatomis, šiuolaikinio medicinos mokslo lygiu ir gera patirtimi pagrįstos išvados dėl sveikatos priežiūros paslaugų kokybės.

Sveikatos priežiūros paslaugos yra ypatinga paslaugų rūšis, be kita ko, dėl to, kad jas teikiant naudojamos specialiomis medicinos žiniomis bei vadovaujamosi detaliai valstybės reglamentuojamomis sveikatos priežiūros sąlygomis. Todėl nagrinėjant ginčus dėl sveikatos priežiūros paslaugų kokybės, neišvengiamai susiduriama su specialiu medicinos srities žinių panaudojimo poreikiu.

Įvertinusi pirmosios instancijos teismo atliktą Tarnybos įsakymo teisėtumo ir pagrįstumo patikrą, išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, kad teismas neteikė deramo dėmesio reikšmingoms bylos aplinkybėms, susijusioms su ultragarso tyrimo prietaisu, kuriuo naudotasi teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas pareiškėjai, funkcionalumo bei gydytojos kompetencijos ir patirties įvertinimu. Įrodymų pakankamumo požiūriu byloje darant išvadas apie pareiškėjai teiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir tinkamai atliktą jų įvertinimą Tarnyboje, teismo liko nepaaiškinta, kokią įtaką ir įrodomąją galią šių išvadų konstatavimui turi konkretūs byloje esantys įrodymai. Kritiškai vertinta ir tai, kad teismas atsisakė tirti kai kuriuos įrodymus, nesiėmė aktyvaus vaidmens siekiant išsiaiškinti visas bylos aplinkybes taip, kad būtų užtikrinta veiksminga Tarnybos įsakymo pagrįstumo teisminė patikra. Dėl šių priežasčių LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nutartimi byla dėl Tarnybos įsakymo panaikinimo grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-71-463/2023

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04091-2019-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 6.4.2; 6.6

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.2. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė nuolat gyventi Lietuvoje

Dėl pareigos atsižvelgti į reikšmingų aplinkybių visumą, kai vertinamas užsieniečio prašymas pakeisti leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) sprendimo, kuriuo pagal Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) 54 straipsnio 1 dalies 3 punktą pareiškėjai panaikintas leidimas nuolat gyventi Lietuvoje, nes ji gyveno ne Europos Sąjungos valstybėje narėje ilgiau negu 12 mėnesių iš eilės.

Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Departamentas ginčytame sprendime pagrįstai nurodė, jog pareiškėja daugiau nei 12 mėnesių iš eilės negyveno Lietuvoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje, tačiau pareiškėja, nesutikdama su pirmosios instancijos teismo sprendimu, apeliaciniame skunde teigė, kad teismas neatsižvelgė į pareiškėjos nurodytas aplinkybes, susijusias su ypatinga pareiškėjos ir jos šeimos padėtimi.

Dėl leidimo nuolat gyventi pakeitimo pareiškėja kreipėsi į Departamentą, kuris jos prašymą priėmė, tačiau leidimą panaikino, nes pareiškėja gyveno ne Europos Sąjungos valstybėje narėje ilgiau nei 12 mėnesių iš eilės. Pareiškėja paaiškino, kad iš Lietuvos Respublikos išvyko 2020 m. rugsėjo 2 d., nes Maskvoje gyvenusi jos motina sunkiai susirgo ir jai buvo reikalinga priežiūra; kai mirė jos motina pareiškėja 2022 m. gruodžio 13 d. sugrįžo į Lietuvą. Su pareiškėja kartu išvykęs buvo jos sūnus – nepilnametis Lietuvos Respublikos pilietis.

LVAT pastebėjo, kad pareiškėja į Departamentą kreipėsi dėl leidimo nuolat gyventi pakeitimo šiam dar galiojant, o atsakovas administracinį sprendimą priėmė pažeidęs tam VAĮ nustatytus terminus tik 2023 m. kovo 8 d., kai pareiškėjai išduotas leidimas nuolat gyventi jau buvo nustojęs galioti (2023 m. kovo 5 d.). Taigi, atsakovas panaikino jau nebegaliojantį leidimą nuolat gyventi, dėl ko ginčijamas sprendimas laikytinas nesukeliančiu teisinių pasekmių.

LVAT pažymėjo, kad pagal VAĮ 10 straipsnio 3 dalį viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus. Departamentas ginčytame sprendime nesprenė ir nevertino klausimo dėl leidimo nuolat gyventi pratęsimo, taigi neišsprenė pareiškėjos prašymo ir priėmė iš esmės neteisėtą sprendimą. Atkreiptas dėmesys, kad Departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, administracinę procedūrą pradėjo pagal pareiškėjos prašymą pakeisti leidimą nuolat gyventi šiam dar galiojant pakankamą laiko tarpą prašymui tinkamai išspręsti, tačiau tai nebuvo padaryta. Iš sprendimo turinio matyti, kad atsakovui buvo žinoma apie pareiškėjos nepilnametį sūnų, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis, todėl Departamentas turėjo suvokti ir atsižvelgti į vaiko teises ir teisėtus interesus, kurių tinkamas įgyvendinimas tiesiogiai susijęs su pareiškėjos teisiniu statusu ir tinkamu jos prašymo išsprendimu. Nagrinėtu atveju neatsižvelgta, kad pareiškėjos sūnus T. K. yra nepilnametis Lietuvos Respublikos pilietis, kuris turi teisę bet kada grįžti į Lietuvą ir tęsti mokslus, taigi nevertinti prioritetingai nepilnamečio vaiko interesai.

Akcentavęs iš gero administravimo principo kylančius imperatyvus, LVAT nurodė, kad Departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, negalėjo vertinti pareiškėjos situacijos vien formaliai, turėjo atsižvelgti į aplinkybių visumą, faktą, jog ginčyto sprendimo priėmimo momentu leidimas nuolat gyventi yra pasibaigęs, kuo dirbtinai sukurta situacija, kad pareiškėjos sūnui neteisėtai apribota teisė grįžti ir būti Lietuvoje. Nors Departamentas sprendime nurodė, kad pareiškėja gali kreiptis į Departamentą, jeigu yra bent vienas iš Įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje ar 53 straipsnio 1 dalyje numatytų leidimo nuolat gyventi išdavimo pagrindų, tačiau neįvertino to, kad pareiškėjai leidimas nuolat gyventi buvo išduotas Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu (leidimas nuolat gyventi gali būti išduodamas užsieniečiui, jeigu jis atvyko gyventi į Lietuvą kartu su Lietuvos Respublikos piliečiu kaip jo šeimos narys) ir pagrindas nepasikeitė. Taigi, neišdavus pareiškėjai leidimo nuolat gyventi taip pat yra apribojama pareiškėjos sūnaus, kaip Lietuvos Respublikos piliečio, teisė gyventi Lietuvoje. Dėl minėtų priežasčių ginčytas sprendimas vertintas kaip neatitinkantis gero administravimo principo.

Pareiškėjos apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas – pareiškėjos skundą tenkinti, panaikinti Departamento sprendimą ir įpareigoti atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą pakeisti leidimą nuolat gyventi Lietuvoje bei priimti naują sprendimą.

2023 m. liepos 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1815-502/2023
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03574-2023-9
Procesinio sprendimo kategorija 8.3.2
[Prieiga internete](#)

18. Nuosavybės teisių atkūrimas

18.10. Valios dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės, pakeitimas

Dėl termino keisti valią dėl pageidaujamo nuosavybės teisių atkūrimo būdo, kai teisė atkurti nuosavybės teises į žemę įgyvendinama teismui po 2003 m. balandžio 1 d. atnaujinus terminą pateikti prašymą atkurti nuosavybės teises

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) sprendimo, kuriuo pareiškėjui nuosavybės teisės į žemę atkurtos atlyginant pinigais, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad Tarnyba tinkamai ir laiku neįvykdė pareigos raštu pranešti ir pasiūlyti pareiškėjui visus galimus nuosavybės teisių atkūrimo būdus, paaiškinus nuosavybės grąžinimo natūra galimybių nebuvimo aplinkybei.

LVAT nepritarė šioms pirmosios instancijos teismo išvadoms, pažymėdamas, jog pareiškėjo teisių ribos pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą (toliau – Atkūrimo įstatymas) yra tokios, kokios šiame įstatyme buvo numatytos prašymo atkurti nuosavybės teises pateikimo ir nagrinėjimo metu, t. y. įstojant į restitucijos procesą ir jame toliau dalyvaujant. Todėl pareiškėjas, teikdamas 2008 m. gegužės 13 d. prašymą dėl buvusios savininkės nuosavybės teisėmis valdytos žemės dalies grąžinimo natūra, kai tokio prašymo pateikimo terminas buvo atnaujintas teismo 2007 m. rugsėjo 10 d. sprendimu, pagal Atkūrimo įstatymą įgijo ir galėjo įgyvendinti tik tokias teises, kurios tame įstatyme buvo įtvirtintos ir garantuotos 2008 m. gegužės 13 d. prašymo atkurti nuosavybės teises teikimo ir nagrinėjimo metu. Pareiškėjas neįgijo ir negalėjo įgyvendinti iki 2003 m. balandžio 1 d. įgyvendinamos ir naikinamuoju terminu ribojamos teisės keisti valią dėl pageidaujamo nuosavybės teisių atkūrimo būdo. Minėtas teismo sprendimas atnaujinti pareiškėjui terminą pateikti prašymą atkurti nuosavybės teises negali būti plačiau traktuojamas kaip nuo 2003 m. balandžio 1 d. neįgyvendinamos teisės pakeisti pageidaujamą nuosavybės teisių atkūrimo būdą termino atnaujinimas, kas paneigtų naikinamojo termino prasmę ir paskirtį.

Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT darė išvadą, kad aptariamos bylos atveju pareiškėjas turėjo pagrįstus teisinius lūkesčius, jog nuosavybės teisės į jam tenkančią žemės dalį bus atkurtos jo 2008 m. gegužės 13 d. prašyme nurodytu būdu – natūra, todėl pirmosios instancijos teismo sprendimą, nors ir iš dalies pagrįstą nevisiškai tinkamais argumentais, laikė teisingu.

LVAT atmetė Tarnybos apeliacinį skundą.

2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-415-1188/2023
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02141-2021-6
Procesinio sprendimo kategorija 18.10
[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.3. Atleidimas nuo civilinės atsakomybės

Dėl įspėjimo nugriauti neteisėtai pastatytus statinius įteikimo ir tinkamo informavimo apie pasekmes to nepadarius, kaip pagrindo atleisti nuo civilinės atsakomybės

Nagrinėtoje byloje pareiškėjas bendra Lietuvos-JAV įmonė UAB „Bost-Baltik“ (toliau – Bendrovė) prašė priteisti turtinės žalos, kurią kildino iš neteisėto administracinio pastato, gamybinių pastatų ir kitų statinių – kiemo statinių (kiemo įrenginių) (toliau – Statiniai), nugriovimo ir juose buvusio turto (baldu, kompiuterinės technikos, kitos įrangos ir pan.) sunaikinimo, atlyginimą.

Pirmosios instancijos teismas nustatė neteisėtus Kauno miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) veiksmus 2017 m. liepos 24–25 d. nugriaunant Statinius ir sprendė, jog pareiškėjas galėjo patirti tokio dydžio žalą, už kurią galėjo būti realizuotos nugriautų Statinių liekanos (statybinės medžiagos). Tačiau atsižvelgęs į tai, kad Bendrovės direktorius buvo tinkamai įspėtas per vieną mėnesį nuo įspėjimo gavimo nugriauti (pašalinti) Statinius ir dėl pasekmių to nepadarius, teismas sprendė, jog yra pakankamas pagrindas Savivaldybę atleisti nuo civilinės atsakomybės (CK 6.248 str. 4 d.²), todėl pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.

LVAT teisėjų kolegija su šiomis pirmosios instancijos teismo išvadomis iš dalies nesutiko ir pažymėjo, kad iš bylos duomenų nustatyta, jog Savivaldybės administracijos filialas Centro seniūnija 2017 m. birželio 14 d. įspėjime (toliau – Įspėjimas) Bendrovės direktorių informavo apie tai, kad pareiškėjas per vieną mėnesį nuo Įspėjimo gavimo privalo nugriauti (pašalinti) neįteisintus statinius. Įspėjime taip pat atkreiptas dėmesys į tai, kad nustatytu laiku nenugriovus neteisėtų statinių ir nesutvarkius statybvietės Savivaldybės administracija šiuos darbus atliks savo lėšomis ir imsis priemonių, jog patirtos išlaidos būtų išieškotos iš pastatų savininko. Tačiau teisėjų kolegija akcentavo, kad Įspėjime pareiškėjui nebuvo suteikta detalesnė informacija apie griovimo darbus, įskaitant tai, kada tokie darbai bus atliekami, ar nugriovus Statinius bus suteikta galimybė pasiimti nugriautų Statinių liekanas (statybines medžiagas), ar jos bus sandėliuojamos (jei taip, tai kur ir kiek laiko).

Teisėjų kolegija pabrėžė, kad CK 6.248 straipsnio 4 dalies ir 6.282 straipsnio 1 dalies³ normos gali būti taikomos tik jei nustatyta nukentėjusio asmens kaltė, kuri nepreziumuojama, taigi ją turi įrodyti skolininkas – žalą padaręs asmuo (LAT 2013 m. liepos 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-422/2013; 2021 m. sausio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-164-421/2021; 2023 m. sausio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-60-684/2023). Tačiau šiuo atveju Savivaldybės atstovai pareiškėjo kaltės neįrodinėjo, o teismas, atleisdamas Savivaldybę nuo civilinės atsakomybės, vadovavosi tik faktine aplinkybe, kad pareiškėjui buvo įteiktas Įspėjimas, nors jame detalesnės informacijos apie griovimo darbus ir galimybę pareiškėjui pasiimti nugriautų Statinių liekanas (statybines medžiagas) nebuvo. Teisėjų kolegijos vertinimu, skirtingai nei konstatavo pirmosios instancijos teismas, Įspėjimo įteikimas pareiškėjui per se (savaime) nesudaro pagrindo, vadovaujantis CK 6.248 straipsnio 4 dalimi ir 6.282 straipsnio 1 dalimi, atleisti Savivaldybę nuo civilinės atsakomybės, įskaitant Savivaldybės pareigą atlyginti tokio dydžio žalą, už kurią galėjo būti realizuotos nugriautų Statinių liekanos (statybinės medžiagos).

Teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas skunde teismo prašė priteisti turtinę žalą ir už sunaikintą Statiniuose buvusį turtą. Grįsdamas šį reikalavimą, pareiškėjas, be kita ko, nurodė, kad sunaikinti daiktai turėtų atsispindėti antstolio padarytuose vaizdo įrašuose, taip pat šių įrenginių buvimo faktą patvirtina liudytojų parodymai. Tačiau dėl pastarojo reikalavimo pirmosios instancijos teismas išimtinai vertino tik liudytojų A. Ž. ir E. S. parodymus, kurie nors patvirtino, jog Statiniuose buvo turtas, iš esmės atitinkantis pareiškėjo skunde nurodytą turtą, tačiau negalėjo patvirtinti, kad jų išvardytas turtas Statiniuose buvo griovimo metu, nes griovimo darbų išvakarėse jie nurodytu adresu nesilankė. Šiuo aspektu teismas nevertino kitų byloje surinktų įrodymų, pavyzdžiui, antstolės 2017 m. rugpjūčio 16 d. faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo turinio, prie jo pridėtos medžiagos, taip pat neapklausta antstolė.

Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija sprendė, kad yra pakankamas pagrindas konstatuoti, jog teismas nesurinko ir neįvertino visų reikšmingų įrodymų, kuriais remiantis būtų galima įvertinti nugriautų Statinių liekanų (statybinių medžiagų) vertę ir nustatyti Statiniuose buvusį turtą, bei argumentuotai neatsakė į pareiškėjo reikalavimą dėl turtinės žalos atlyginimo. Todėl konstatavo, kad yra faktinis ir teisinis pagrindas šią bylos dalį grąžinti nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

Pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kiek ja buvo išspręstas kausimas dėl turtinės žalos priteisimo iš Savivaldybės, panaikinta ir grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2023 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-860-968/2023
Teisminio proceso Nr. 3-62-3-01809-2020-6
Procesinio sprendimo kategorijos: 20.2, 20.3; 20.4

² Tuo atveju, jeigu dėl žalos atsiradimo kaltas ir kreditorius, tai atlygintini nuostoliai mažinami proporcingai kreditoriaus kaltei arba skolininkas gali būti atleistas nuo civilinės atsakomybės.

³ Pagal CK 6.282 straipsnio 1 dalį tuo atveju, kai paties nukentėjusio asmens didelis neatsargumas padėjo žalai atsirasti arba jai padidėti, tai atsižvelgiant į nukentėjusio asmens kaltės dydį (o kai yra žalos padariusio asmens kaltės, – ir į jo kaltės dydį) žalos atlyginimas, jeigu įstatymai nenustato ko kita, gali būti sumažintas arba reikalavimas atlyginti žalą gali būti atmestas.

[Prieiga internete](#)**24. Vietos savivalda****24.7. Kiti su vietos savivalda susiję klausimai**

Dėl administracinio sprendimo, kuriuo ankstesnis sprendimas dėl eitynių ir mitingo organizavimo pripažintas netekusiu galios, panaikinimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo, kuriuo netekusiu galios pripažintas ankstesnis minėtos administracijos direktoriaus įsakymas, kuriuo buvo suderinti pareiškėjo 2021 m. rugsėjo 10 d. organizuojamos eitynės ir mitingas: nuo 10 val. eitynių dalyviams rinktis Katedros aikštėje, 10.30 val. eiti nuo Katedros aikštės Gedimino prospektu į Nepriklausomybės aikštės dalį priešais Lietuvos nacionalinę Martyno Mažvydo biblioteką, kur 11.30–17 val. vyks mitingas, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino ir panaikino ginčijamą įsakymą, konstatavęs, kad jis buvo grindžiamas ne objektyviais duomenimis. Tokiu būdu buvo apribota Konstitucijoje (36 str.) įtvirtinta susirinkimų laisvė, taip pat pažeisti VAĮ įtvirtinti įstatymo viršenybės, išsamumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, objektyvumo ir proporcingumo principai.

Atsakovas apeliaciniame skunde su pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko.

Pagrindinės aplinkybės, lėmusios ginčijamo įsakymo priėmimą, kitaip tariant – ankstesnio atsakovo administracinio sprendimo, kuriuo buvo suderinti pareiškėjo organizuojami renginiai (eitynės ir mitingas), pripažinimą netekusiu galios, buvo šios: naujai gautas Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos raštas dėl sutrikdyto jos darbo per 2021 m. rugpjūčio 10 d. mitingą; Lietuvos policijos generalinio komisaro nuomonė viešojoje erdvėje ir policijos atstovų nuomonė 2021 m. rugpjūčio 31 d. susitikime dėl to, kad masiniai renginiai prie Seimo negalimi; naujai gauta Valstybės saugumo departamento informacija apie galimas grėsmes valstybės ir visuomenės saugumui bei viešajai tvarkai; įvertinimas, kad Nepriklausomybės aikštėje nėra pakankamai vietos, negali tilpti planuojamas dalyvių skaičius.

Įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegija sprendė, kad atsakovas nepagrindė, jog nagrinėtu atveju susiklostė tokia situacija, kad reikia apsaugoti valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitų asmenų teises ir laisves ir apriboti pareiškėjo teisę į susirinkimų laisvę. Atsižvelgiant į tai, kad vienos iš atsakovo nurodomų aplinkybių, sudariusių pagrindą priimti ginčijamą įsakymą ir atšaukti suplanuotą susirinkimą, nebuvo naujai paaiškėjusios, o buvo susijusios su aplinkybių, sudariusių pagrindą priimti ankstesnį įsakymą, kuriuo buvo suderinti pareiškėjo 2021 m. rugsėjo 10 d. organizuojamos eitynės ir mitingas, pakartotiniu įvertinimu, į tai, kad atsakovas nesiėmė svarstyti priemonių, kurios mažiau ribotų pareiškėjo teisę į susirinkimų laisvę, teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad atsakovo nurodytos priežastys nelaikytinos pagrįstomis ir pakankamomis priežastimis, sudariusiomis pagrindą priimti ginčijamą įsakymą ir administracinį sprendimą, kuriuo buvo suderintas susirinkimo organizavimas, pripažinti netekusiu galios.

2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1141-463/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02851-2021-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 2.2.10; 24.7

[Prieiga internete](#)

29. Nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinė parama**29.9. Kiti su nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansine parama susiję klausimai**

Dėl subsidijos darbo užmokesčiui nutraukimo, kai darbdaviui pritaikytos tarptautinės finansinės sankcijos

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) sprendimo, kuriuo VšĮ sanatorijai „Belarus“ nutrauktas subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimas už šios įstaigos darbuotojus, kuriems paskelbta prastova, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, kad Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 11 dalies 6 punktas⁴, kurio pagrindu priimtas skundžiamas įsakymas dėl subsidijos mokėjimo nutraukimo, įsigaliojo 2021 m. sausio 20 d., pareiškėjo skundą tenkino iš dalies – panaikino ginčijamo įsakymo dalį, kuria subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimas nutrauktas nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. sausio 19 d. įskaitytinai, kitą įsakymo dalį, kuria subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimas nutrauktas nuo 2021 m. sausio 20 d., paliko galioti.

Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT sprendė, kad tarptautinės finansinės sankcijos pareiškėjui pritaikytos remiantis 2006 m. gegužės 18 d. Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 (toliau – Reglamentas) I priedu (2016 m. vasario 25 d. Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/276, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių 8a straipsnio 1 dalis, redakcija). Reglamentu Taryba nusprendė patvirtinti ribojančias priemones, skirtas Prezidentui Lukašenkai, Baltarusijos vadovams ir pareigūnams, atsakingiems už tarptautinių rinkimų standartų ir tarptautinės žmogaus teisių bei laisvių teisės pažeidimus ir represines priemones, kurių buvo imtasi prieš pilietinę visuomenę bei demokratinės opozicijos atstovus. Šiems asmenims pagal Reglamentą turėtų būti taikomas draudimas išduoti vizas ir jiems gali būti taikomos kitos tikslinės priemonės.

LVAT vertinimu, aptariamam atveju atsakovas išsprendė Užimtumo įstatymu reglamentuojamos remiamojo įdarbinimo priemonės nutraukimo klausimą pagal nacionalinę teisę. Vienintelė faktinė aplinkybė, kurią Tarnyba turėjo nustatyti tam, kad galėtų taikyti Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 11 dalies 6 punkte numatytas pasekmes darbdaviui, buvo tai, kad egzistuoja faktas, jog darbdaviui pritaikytos tarptautinės finansinės sankcijos. Byloje nustatytos aplinkybės LVAT nesukėlė abejonių, kad bankas AB „Swedbank“ pareiškėjui pritaikė tarptautines finansines sankcijas, todėl padaryta išvada, kad Tarnyba turėjo pareigą nutraukti subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimą.

LVAT atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2023 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-358-822/2023

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01145-2021-0

Procesinio sprendimo kategorijos: 29.9; 41

[Prieiga internete](#)

30. Energetika

30.3. Šilumos ūkis

Dėl teisės administraciniam teismui skųsti energetikos įmonės patikrinimo aktą, kuriame konstatuoti pažeidimai, ir šį aktą patvirtinusio Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimą, kuriuo pritariama patikrinimo akto išvadoms dėl minėtų pažeidimų

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtą ginčą inicijavęs pareiškėjas (šilumos tiekėjas), be kita ko, prašė panaikinti Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – VERT) surašytą neplaninio patikrinimo aktą, kuriame konstatuoti patikrinimo metu nustatyti pažeidimai, bei nutarimą, kuriuo šis aktas buvo patvirtintas.

Atsakovas VERT, be kita ko, laikėsi pozicijos, kad toks reikalavimas negali būti nagrinėjamas administraciniame teisme, nes VERT tik pritarė tikrinimo komisijos pateiktiems pareiškėjo veiklos vertinimams, tačiau skųstu nutarimu ir juo patvirtintu patikrinimo aktu nėra duodami tiesioginiai administraciniai įpareigojimai ar nurodymai, nevertinama ir nepasisakoma dėl pareiškėjo teisinės atsakomybės, nėra atliekami šilumos kiekių perskaičiavimai ar nustatoma kompensacijos tvarka.

LVAT pastebėjo, kad patikrinimo aktas ir jį patvirtinęs nutarimas priimti, be kita ko, vadovaujantis patikrinimų tvarką nustatančiu norminiu administraciniu aktu, kurio nuostatos, be kita ko, numato, kad, nustačius reguliuojamos veiklos sąlygų pažeidimus, VERT energetikos įmonei skiria sankcijas. Be to, ginčytu nutarimu buvo patvirtintas patikrinimo aktas, kuriame konstatuotos tam tikros nustatytos aplinkybės, susijusios su pareiškėjo atliktais veiksmais, tačiau nei šiame nutarime, nei patikrinimo akte nebuvo nurodyta jokių viešojo administravimo subjekto valinio pobūdžio patvarkymų, įpareigojimų ir pan., kurie sukeltų atitinkamas pasekmes pareiškėjui ar įpareigotų jį atlikti tam tikrus veiksmus.

⁴ Subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimas, kai darbo vietos yra išlaikomos šio įstatymo 25 straipsnio 14 punkte nurodytiems užimtiems asmenims, nutraukiamas, jeigu darbdaviui pritaikytos tarptautinės finansinės sankcijos.

Todėl teisėjų kolegija vertino, jog pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad minėti patikrinimo aktas bei jį patvirtinęs nutarimas buvo konstatuojamojo pobūdžio aktai ir nesukėlė pareiškėjui konkrečių materialinių teisinių pasekmių. Tačiau pareiškėjui apskundus VERT nutarimą, kuriuo jam paskirta sankcija dėl patikrinimo akte konstatuotų pažeidimų, teismas, nagrinėdamas skundą dėl tokio nutarimo, turi nagrinėti ir tarpiniuose (procedūriniuose) aktuose (sprendimuose) nurodytas aplinkybes, argumentus dėl padarytų pažeidimų bei, atsižvelgęs į tai, įvertinti galutinio sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą.

2023 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-418-789/2023

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02518-2021-4

Procesinio sprendimo kategorija 30.3

[Prieiga internete](#)
